

V Praze dne 7. května 2012
Č. j.: 2012/35907-21

Aktualizované doporučení Ministerstva práce a sociálních věcí k postupu příslušných obecních úřadů obcí s rozšířenou působností při odložení dítěte do babyboxu

1. Postup pro dobu bezprostředně po odložení dítěte do babyboxu:
 - a. dítě se z babyboxu předá do péče poskytovatele zdravotních služeb (zdravotnického zařízení), kde je mu poskytnuta odpovídající zdravotní péče,
 - b. poskytovatel zdravotních služeb, který zajišťuje péči o dítě odložené do babyboxu, je povinen neprodleně oznámit místně příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí skutečnost, že do babyboxu bylo odloženo dítě (§ 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí); v zájmu zajištění co nejrychlejšího informování orgánu sociálně-právní ochrany dětí je žádoucí sdělit prvotní informace o dítěti telefonickou cestou a následně tyto informace potvrdit a doplnit písemnou formou; je proto nutné, aby každý poskytovatel zdravotních služeb zajišťující provoz babyboxu měl k dispozici pohotovostní telefonní spojení na příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, které mu umožní předat operativně informace o odloženém dítěti pověřenému pracovníkovi orgánu sociálně-právní ochrany dětí i v mimopracovní době nebo ve dnech pracovního volna.

2. Místní příslušnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí:
 - a. v případě **známé totožnosti odloženého dítěte** (např. byl přiložen rodný list dítěte; matka kontaktovala příslušné orgány sociálně-právní ochrany, zdravotnické zařízení či jiný subjekt a „identifikovala“ dítě) **je místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností a obecní úřad podle místa trvalého pobytu dítěte** (§ 61 odst.1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí),
 - b. v případě **neznámé totožnosti odloženého dítěte je místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností a obecní úřad podle umístění babyboxu, ve kterém bylo dítě nalezeno** (§ 61 odst. 3 písm. a) a odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně- právní ochraně dětí).

3. Postup příslušných subjektů při umisťování dítěte:

A) v případě **známé totožnosti** dítěte odloženého do babyboxu:

- a. příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí bude vždy kontaktovat rodiče dítěte a případně i další příbuzné či osoby blízké rodiny a dítěti za účelem konzultace a nabídky spolupráce při řešení nepříznivé situace, v níž se rodina nachází,
- b. příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí zajistí rodičům dítěte veškerou možnou pomoc, podporu a sociálně-právní poradenství v případě, že se rozhodnou dítě si ponechat, přičemž přihlíží k důvodům, které vedly rodiče k odložení dítěte do babyboxu,
- c. za předpokladu, že dítě nelze předat do péče rodičů nebo jednoho z rodičů, avšak existuje možnost zajištění péče o dítě v rámci širší rodiny, rozhodne obecní úřad obce s rozšířenou působností se souhlasem rodičů o svěřením dítěte do předpěstounské péče příbuzných nebo jiných osob blízkých dítěti nebo rodiny podle § 45b odst. 2 zákona o rodině; jestliže ani jeden z rodičů neudělí souhlas se svěřením dítěte do předpěstounské péče, je nezbytné iniciovat nařízení předběžného opatření soudu podle § 76 odst. 1 písm. b) o.s.ř. o zatímním předání dítěte do péče příbuzných nebo jiných osob blízkých,
- d. v případě, že nebude možné zajistit péči o dítě v rámci vlastní rodiny, zvolí příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí další postup vzhledem k možné perspektivě dítěte a jeho rodiny (tj. zda se jedná o dočasně nebo trvale nepříznivý stav); k zajištění péče o dítě po jeho propuštění ze zdravotnického zařízení podá soudu návrh na nařízení předběžného opatření podle § 76a odst. 1 občanského soudního řádu, kterým bude dítě svěřeno do pěstounské péče na přechodnou dobu fyzickým osobám, které jsou zařazeny v evidenci krajského úřadu podle § 27a zákona č. 359/1999 Sb.; výběr konkrétních pěstounů na přechodnou dobu, do jejichž péče bude svěřeno dítě odložené do babyboxu, bude obecní úřad obce s rozšířenou působností konzultovat s krajským úřadem, v jehož evidenci jsou tyto pěstouni zařazeni; nebude-li možné dítě po jeho propuštění ze zdravotnického zařízení umístit do pěstounské péče na přechodnou dobu, podá orgán sociálně-právní ochrany dětí soudu návrh na vydání předběžného opatření podle § 76a odst. 1 o.s.ř. nebo podnět na předběžné opatření podle § 76 odst. 1 písm. b) o.s.ř., kterým bude dítě zatímně předáno do péče označeného zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo zařízení pro výkon ústavní výchovy,
- e. jestliže důvody, pro které rodiče nebo širší rodina dítěte nemohou či nechtějí zajistit výchovu dítěte, budou trvalého charakteru, pokusí se

PhDr. Miloslav Macela

ředitel odboru rodiny a ochrany práv dětí

příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí zajistit souhlas obou rodičů s osvojením dítěte; pokud rodiče dítěte nedají souhlas s jeho osvojením, a o dítě nebudou i přes poučení a nabídku pomoci ze strany orgánu sociálně-právní ochrany dětí projevovat po dobu stanovenou zákonem zájem, podá orgán sociálně-právní ochrany při splnění zákonem stanovených podmínek návrh soudu na rozhodnutí o tom, že není třeba souhlasu rodičů k osvojení dítěte z důvodu jejich nezájmu o dítě; krajský úřad podle místa trvalého pobytu dítěte následně vybere pro dítě vhodné osvojitele,

- f. pokud orgán sociálně-právní ochrany dětí vyhodnotí situaci dítěte a jeho rodiny tak, že překážky bránící rodičům v zajištění péče o dítě nejsou nebo nemusí být trvalého rázu, podá krajskému úřadu podnět ke zprostředkování pěstounské péče pro dítě; nepodaří-li se krajskému úřadu vybrat pro dítě vhodné pěstouny v průběhu soudního řízení o výchově, které bylo soudem zahájeno v návaznosti na nařízení předběžného opatření o zatímní úpravě péče o dítě, podá obecní úřad obce s rozšířenou působností soudu návrh na umístění dítěte do péče označeného zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo na nařízení ústavní výchovy dítěte.

B) v případě neznámé totožnosti dítěte:

- a. orgán sociálně-právní ochrany dětí podá soudu návrh na nařízení předběžného opatření podle § 76a odst. 1 o.s.ř. na svěření dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu fyzickým osobám, které jsou zařazeny v evidenci krajského úřadu podle § 27a zákona č. 359/1999 Sb.; výběr konkrétních pěstounů na přechodnou dobu, do jejichž péče bude svěřeno dítě odložené do babyboxu, bude obecní úřad obce s rozšířenou působností konzultovat s krajským úřadem, v jehož evidenci jsou tyto pěstouni zařazeni; nebude-li možné dítě po jeho propuštění ze zdravotnického zařízení umístit do pěstounské péče na přechodnou dobu, podá orgán sociálně-právní ochrany dětí soudu návrh na předběžné opatření podle § 76a odst. 1 o.s.ř. nebo podnět na předběžné opatření soudu podle § 76 odst. 1 písm. b) o.s.ř., kterým bude dítě zatímně předáno do péče označeného zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo zařízení pro výkon ústavní výchovy,
- b. poskytovatel zdravotních služeb, který zajišťuje péče o dítě po jeho odložení do babyboxu, provede všechna potřebná zdravotní vyšetření, která jsou nutná a možná k založení do zdravotní dokumentace dítěte vhodného do náhradní péče,
- c. orgán sociálně-právní ochrany podá soudu podnět na ustanovení poručníka dítěti a na určení jména a příjmení dítěti; do doby, než

PhDr. Miloslav Macela

ředitel odboru rodiny a ochrany práv dětí

soud rozhodne o ustanovení poručníka dítěti, zastupuje dítě při neodkladných úkonech v zájmu dítěte orgán sociálně-právní ochrany dětí v souladu s § 79 odst. 4 zákona o rodině,

- d. obecní úřad obce s rozšířenou působností dá krajskému úřadu podnět ke zprostředkování náhradní rodinné péče pro dítě, s prioritou budoucího osvojení dítěte; krajský úřad vybere ze své evidence pro dítě vhodné osvojitele; nepodaří-li se krajskému úřadu najít dítěti osvojitele, vybere pro dítě vhodné pěstouny; krajský úřad zkontaktuje vybrané žadatele, provede s nimi pohovor a upozorní je na skutečnosti vyplývající ze zdravotnické a jiné dokumentace dítěte, na případnou absenci některých vyšetření, na možná rizika z toho plynoucí a právně poučí o specifičnosti situace dítěte odloženého do babyboxu, kdy například nedochází k udělení souhlasu rodičů s osvojením ani k určení nezájmu rodičů o dítě soudem, a o možnosti vrácení dítěte biologickým rodičům, pokud by se přihlásili do pravomocného skončení řízení o osvojení,
- e. v případě, že se do doby pravomocného skončení řízení o osvojení dítěte přihlásí osoba, která o sobě tvrdí, že je matkou nebo otcem dítěte, je nezbytné zajistit provedení nezvratného důkazu o rodičovství této osoby k dítěti prostřednictvím testu DNA; orgán sociálně-právní ochrany dětí musí poučit možného rodiče dítěte o tom, že provedení testu DNA si může rodič zajistit sám na vlastní náklady, anebo je možné provedení tohoto důkazu soudem v řízení o určení mateřství nebo otcovství k dítěti, které bude soudem zahájeno na návrh osoby, která o sobě tvrdí, že je rodičem dítěte; řízení o určení rodičovství k dítěti nemůže být soudem zahájeno bez návrhu; orgán sociálně-právní ochrany dětí může podat soudu jménem dítěte návrh na zahájení řízení o určení rodičovství pouze v případě, že byl předtím soudem ustanoven jako opatrovník dítěte pro podání tohoto návrhu (viz § 73 odst. 3 o.s.ř.),
- f. jestliže se na základě testu DNA podaří prokázat, kdo je matkou nebo otcem dítěte, podniká orgán sociálně-právní ochrany dětí obdobně další kroky uvedené výše v bodě 3. A) v závislosti na vyhodnocení situace rodičů a širší rodiny dítěte, důvodech, které vedly k odložení dítěte do babyboxu, a perspektivě výchovy dítěte v jeho vlastní rodině.